

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. M. Pomorskiej Armii Krajowej
ul. Głogowska 53, tel. 0046 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
IP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
NIP 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

zmiana teczki
poprzedni nr K: 507

1.03.2007
h/

Chojnice
10 W Gr. Pom.
† Ciemińska Marta

K: 507/507 Pom.

K: 504/507 Bon.
Chojnice JAW gm D

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa k. 4 s. 1-4
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

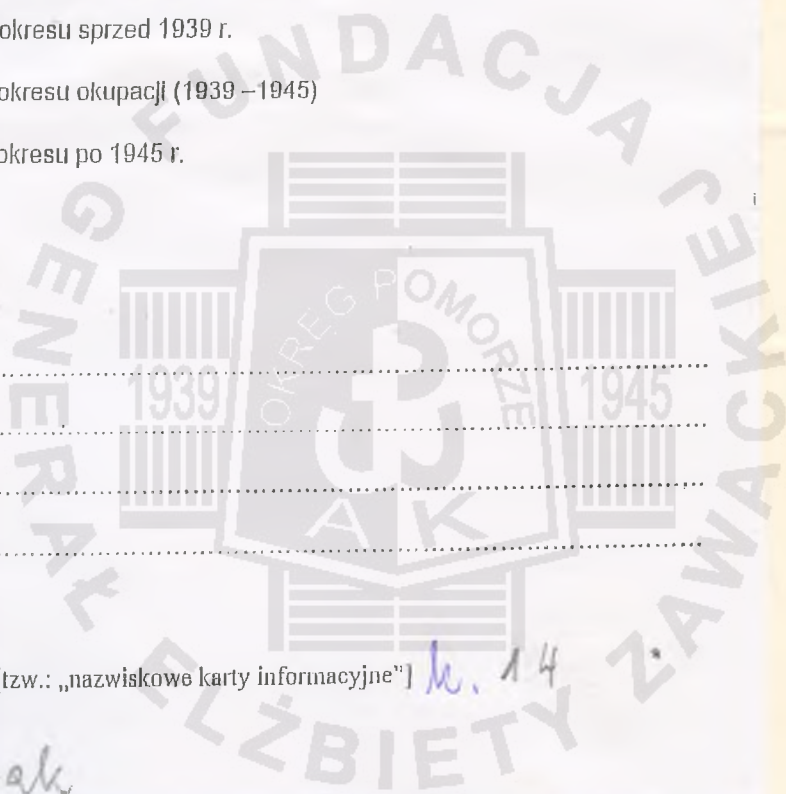
- III/1 – dot. rodziny relatora k. 1 k. 1
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.
- III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] k. 14

VI. Fotografie brak

1/1. Pelaja

1. Pelaja Władysława Kuleszy
(ze zbiorów E. Zawackiej) o data-
talności Marty Ciemińskiej i
rodzime Ciemińskich, mpis, kopia k. 3 s. 1-3
2. „Ciemińska Marta” - nota biogra-
ficzna autorstwa Głogimy Stralskiej,
mpis, oryg. k. 1 s. 4

† Marta Ciemińska ur. 2.06.1911r. w Górkach woj.bydgoskie, zamieszkała w Bielawach d. powiat Chojnice.

Ciemińscy posiadali niewielkie gospodarstwo rolne położone na prawym brzegu rzeki Niechwaszcz na wybudowaniu w Bielawach na skraju lasu. Położenie ich domu sprzejało, że odwiedzali ich ludzie w owym czasie "wyjści z pod prawa".

1/ ~~Konrad Ciechanowski~~ "Był taki czas kiedy las był moim domem".

Cyrenski

Patriotyzm oraz chęć niesienia pomocy potrzebującym jej, przez rodzinę Ciemińskich był znany w całej okolicy. W ich sąsiedztwie miała swe bunkry grupa partyzancka Jana Cenki. Partyzanci byli u nich częstymi gośćmi. Marta piekła chleb i prała im bieliznę. Jej mąż Józef był ich zwiadowcą i łącznikiem.

Z jednej i z drugiej strony zabudowań Józefa w odległości około 300 m. zamieszkiwało jego dwóch braci Jan i Piotr.

Pamiętam dzień 25 maja 1943 roku kiedy to bracia Ciemińscy Józef i Michał budowali ołtarz polowy w rewirze leśnym Nr 157, gdzie była zarządzona przez komendanta powiatowego "Kruka" koncentracja grup partyzanckich "Gryfa Pomorskiego" i uroczysta przysięga.

Jest mi wiadomym, że w owym czasie Ciemińscy udzielali schronienia ukrywającemu się księdzu Wołoszykowi z Konarzyn, który korzystał z ich gościnności gdy przebywał w tych stronach. Marta Ciemińska trudniła się kolportażem ulotek pisanych na maszynie o treści antyhitlerowskiej, przepowiadających rychły koniec III-ej Rzeszy, jak również wiadomości z frontów uzyskane z nasłuchu radiowego. To wszystko w owym trudnym okresie budziło nadzieję wśród ludności polskiej, podtrzymywał na duchu i pomagało przetrwać.

Wykonując te ^p patriotyczne czynności nie sądziła, że skończy się to dla całej rodziny Ciemińskich tragicznie. Ciemińscy oskarżeni przez Józefa Osowskiego i Jana Zabrockiego z Bielaw oraz policjantów Korsanke i Rabotta z Czerska, zostali w bestialski sposób zamordowani. 2/

Tragedia rozegrała się dnia 20 listopada 1944 roku o godz. 9.30. Jagdkomando przy współudziale policji z Czerska i miejscowych Niemców z Malachina osaczyła wszystkie 3 rodziny Ciemińskich, których kolejne rozstrzeliwano po uprzednim znasakowaniu.

2/ Wojciech Bucholec "Chojnice w latach 1939 - 1945".

Do str. 7 - 2 materiałów (33 m. Pim) H. Kuleszy, powstałych K.I.P.I. do zbiorów E5

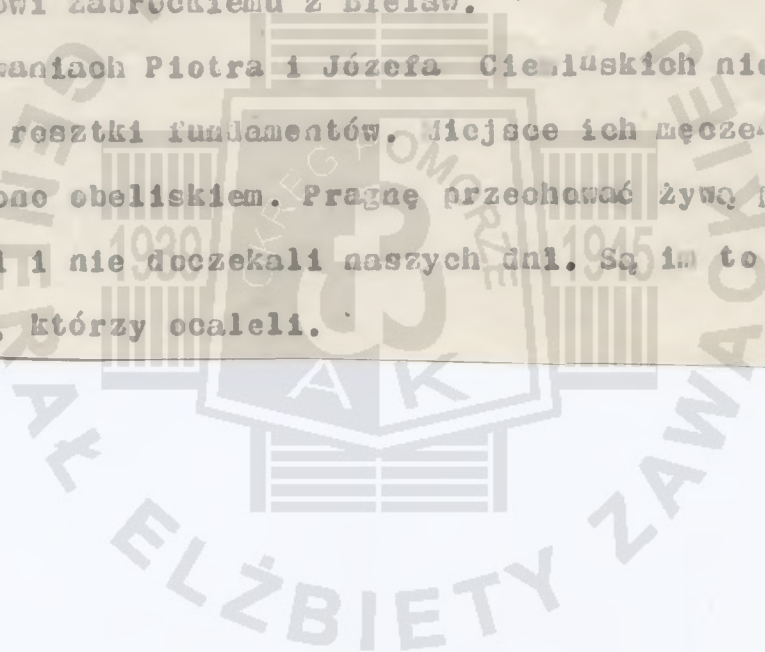

Zginęli: Józef Ciemiński - ojciec ur. 31.09.1875r. Piotr Ciemiński ur. 29.06.1903r., Józef Ciemiński - syn ur. 07.03.1909r.,

✓ Franciszka Ciemińska ur. 30.09.1902r. oraz wyżej wspomniana Marta Ciemińska . Razem zamordowano 5 osób. Scenę tą obserwował ukryty w krzakach sąsiad Ciemińskich, Jan Czapiewski mieszkający po drugiej stronie rzeki Niechwaszoz, obecnie już nie żyjący.

↓^M Śmierci uniknęli dwaj bracia Ciemińscy, Jan, który w tym czasie był więziony w Gdańsku oraz Michał, wywieziony na przymusowe roboty. Marta zostawiła dwoje małych dzieci, których nie zamordowano. Pieczę nad dobytekimi pomordowanych Niemcy powierzyli wspomnianemu wyżej Janowi Zabrockiemu z Bielaw.

Po zabudowaniach Piotra i Józefa Ciemińskich nie ma dziś śladu, pozostały resztki fundamentów. Miejsce ich męczeńskiej śmierci upamiętniono obeliskiem. Pragnę przechować żywą pamięć po tych co polegli i nie doczekali naszych dni. Są im to wiśni żołnierze podziemia, którzy ocalili.

Nazwisko i imię: CIEMINSKA MARTA

BIOGRAM:

Ciemińska Marta (2.VI.1911-20.XI.1944) Ur. w Górkach, woj. bydgoskie. W gospodarstwie Ciemińskich przebywali ludzie "wyjęci spod prawa". W jego sąsiedztwie miała swe bunkry grupa partyzancka Jana Cemki. Mąż Ciemińskiej - Józef był ich zwiadowcą i łącznikiem (poza tym był kwatermistrem i zaopatrzeniowcem oddziału Cysewskiego).

Marta Ciemińska kolportowała ulotki pisane na maszynie o treści antyhitlerowskiej, jak również wiadomości z frontu uzyskane z nasłuchu radiowego. Współpracowała z Lewińskimi. Ciemińscy zostali zadenuncjowani m.in. przez Józefa Osowskiego i Jana Zabrockiego z Bielaw. 20 listopada 1944 r. wszystkie trzy rodziny zostały w bestialski sposób wymordowane przez Jagdkomando. Zginęli: Józef Ciemiński - ojciec (ur. 31.08.1875 r.), Piotr Ciemiński (ur. 29.06.1903 r.), Józef Ciemiński (mąż Marty) - syn (ur. 07.03.1909 r.), Franciszka Ciemińska (ur. 30.09.1902 r.) oraz także Marta Ciemińska. Śmierci uniknęli dwaj bracia Ciemińscy - Jan, będący w tym czasie w więzieniu w Gdańsku oraz Michał, wywieziony na przymusowe roboty. Marta zostawiła dwoje małych dzieci, których nie zamordowano.

(W. Bucholc: Chojnice w latach 1939-1945. - informacja w teczce osobowej)

([?] Cysewski: Był taki czas kiedy las był moim domem - informacja w teczce osobowej)

(Wzmianka B. Szczęsnego w art. Organizacja ruchu oporu w powiecie chojnickim w latach 1939-1945. Zeszyty Chojnickie 1967 Nr 3, s. 42 - 43)

(Wg relacji Z. i Wł. Lewińskich - teczka nr K-160 - informacja w teczce osobowej)

(K. Ciechanowski: Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945, Warszawa 1972 MON, s. 355 - podaje, że została rozstrzelana we wsi Konefka - informacja w teczce osobowej)

(K. Ciechanowski, Gryf Pomorski, s. 66 - informacja w teczce osobowej)

(Relacja Władysława Kuleszy)

(Relacja Władysława Kuleszy - w teczce Józefa Ciemińskiego, nr M-530/1168)

(Pomerania 1975 nr 6, s. 26 - informacja w teczce osobowej)

(Chojnice w latach 1939-1945 - informacja na karcie informacyjnej)

Nazwisko i imię: CIEMINSKA MARTA

BIOGRAM:

Ciemińska Marta (2.VI.1911-20.XI.1944) Ur. w Górkach, woj. bydgoskie. W gospodarstwie Ciemińskich przebywali ludzie "wyjęci spod prawa". W jego sąsiedztwie miała swe bunkry grupa partyzancka Jana Cemki. Mąż Ciemińskiej - Józef był ich zwiadowcą i łącznikiem (poza tym był kwatermistrzem i zaopatrzeniowcem oddziału Cysewskiego).

Marta Ciemińska kolportowała ulotki pisane na maszynie o treści antyhitlerowskiej, jak również wiadomości z frontu uzyskane z nasłuchu radiowego. Współpracowała z Lewińskimi.

Ciemińscy zostali zadenuncjowani m.in. przez Józefa Osowskiego i Jana Zabrockiego z Bielaw.

20 listopada 1944 r. wszystkie trzy rodziny

zostały w bestialski sposób wymordowane przez

Jagdkomando. Zginęli: Józef Ciemiński - ojciec

(ur. 31.08.1875 r.), Piotr Ciemiński (ur.

29.06.1903 r.), Józef Ciemiński (mąż Marty) -

syn (ur. 07.03.1909 r.), Franciszka Ciemińska

(ur. 30.09.1902 r.) oraz także Marta Ciemińska.

Śmierci uniknęli dwaj bracia Ciemińscy - Jan,

bedący w tym czasie w więzieniu w Gdańsku oraz

Michał, wywieziony na przymusowe roboty.

Marta zostawiła dwoje małych dzieci, których nie zamordowano.

(W. Bucholc: Chojnice w latach 1939-1945. - informacja w teźce osobowej)

([?] Cysewski: Był taki czas kiedy las był moim domem - informacja w teźce osobowej)

(Wzmianka B. Szczęsnego w art. Organizacja ruchu oporu w powiecie chojnickim w latach 1939-1945.

Zeszyty Chojnickie 1967 Nr 3, s. 42 - 43)

(Wg relacji Z. i Wł. Lewińskich - teźka nr K-160 - informacja w teźce osobowej)

(K. Ciechanowski: Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945, Warszawa 1972 MON, s. 355 - podaje,

że została rozstrzelana we wsi Konefka - informacja w teźce osobowej)

(K. Ciechanowski, Gryf Pomorski, s. 66 - informacja w teźce osobowej)

(Relacja Władysława Kuleszy)

(Relacja Władysława Kuleszy - w teźce Józefa Ciemińskiego, nr M-530/1168)

(Pomerania 1975 nr 6, s. 26 - informacja w teźce osobowej)

(Chojnice w latach 1939-1945 - informacja na karcie informacyjnej)

III / 1. Materiały dotyczące rodziny
melatora:

1. Nota biograficzna Haliny Strelskiej
o Franciszce Ciemińskiej, mpis, kop. k. 13, 1

K-498

Nazwisko i imię: CIEMINSKA FRANCISZKA

BIOGRAM:

Ciemska Franciszka (30.IX.1902 - 20.11.1944)
ur. w Osowie. Współpracowała z ruchem oporu w
powiecie chojnickim. Współpracowała z
Lewińskimi. Na skutek denuncjacji została
zamordowana przez Jagdkomando 20 listopada 1944
r. w Bielawkach wraz z całą rodziną Ciemińskich.

Bratowa Józefa Ciemińskiego.

(Relacja Władysława Kuleszy - w teźce Józefa
Ciemińskiego, nr M-530/1168)

(Wzmianka B. Szczęsnego w art. Organizacja ruchu
oporu w powiecie chojnickim w latach 1939-1945.
Zeszyty Chojnickie 1967 Nr 3, s. 42 - 43)

(Wg rel. Z. i Wł. Lewińskich - teźka nr K-160
- informacja w teźce osobowej F. Ciemińskiej)

(K. Ciechanowski: Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim
1939-1945, Warszawa 1972 MON, s. 355 - podaje,
że została rozstrzelana we wsi Konefka -
informacja w teźce osobowej)

(K. Ciechanowski, Gryf Pomorski, s. 66 -
informacja w teźce osobowej)

(Chojnice w latach 1932-1945. [B.m.] 1947

Komitet Tow. Miłośników Chojnic - informacja na
karcie informacyjnej)

INSP. CHOJNICE

T: K-507/507 Pom. Chojnice

Ciemnińska Marta

V. Karty informacyjne
k. 14

+ Ciemiuska Marta

1

Ciechanowski Konrad

Ruch oporu na Pomorzu Gd. 39-45

W-wa 72 MON

Ur. 2. vi. 1911, aresztowana 20. xi. 44 za
współpracę z partyzantami. Rozstrzelana
30. xi. 44 we wsi Konefka pow. Chojnice

2 7.
CIEMIŃSKA Marta /2.VI.1911 + 30.XI.44/ ur. w Górkach,
kobieta wiejska; współpracowała z ruchem oporu na Po-
morsku w pow. Chojnice; na skutek denuncjacji areszt.
20.XI.44r. za udzielanie pomocy partyz., rozstrze-
lana we wsi Konefka. *Bielawy*

Kat. 507/P
+ Ciemińska Marta — Chojnice³ ✓

zamordowana dn. 20. XI. 1944 r. w Bielawkach

- wzmianka B. Szczesnego w art. Organizacja
ruchu oporu w pow. chojnickim w latach
1939 - 1945

✓ Zeszyty Chojnickie NR III. 1967 r.
str. 43

wy. rel. z i wt. Lewińskich 160/Pans.

M. Ciem. współpracowała z Lewińskimi.

- zastrelona pod koniec 44 r. przez „Jagdkomando” ✓

5.21.2.8.

Gryf Pom 4 ✓
pamięć pasyżantów

Pamięć

+CIEMIŃSKA MARTA

Nazwisko i imię

Nazwisko panięskie

Pseudonimy

Nazwiska używane

w czasie okupacji

Imiona rodziców
nazwisko matki

2. VI 1902 r. Isowo Chojnice

Data i miejsce urodzenia

Adres obecny

20. XI 1944. mię Gdki

Data i miejsce śmierci,
ew. przyczyna

ZRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE:

Komitet Tow. Miłośników
Chojnice Wyd. Syceni 1947 r. str. 124, str. 68, 63 MB

Chłopiec w latach 1939-1945.

zone wolił z ^{z Biłasu} z oskarżeniem Józefa Osowskiego, Zabrońskiego z Biłasu i policjantów Wersanke i Rabatt.

eksumentowa. Wraz z nią zginęli Józef, Piotr, 2gi Józef, i Franciszka Ciemińska.

proszę o pomoc mi mama.

Biłasu

5.21.2.8

(35) 5(16) ✓

Pomorzanie

Wielkopolska

+ Ciemniska Marta

Nazwisko i imię

Nazwisko panięskie

Pseudonimy

Nazwiska używane w czasie okupacji

Imiona rodziców, nazwisko matki

Data i miejsce urodzenia

Adres obecny

Data i miejsce śmierci, ew. przyczyna

nr: 2. VII. 1911 v. 90ka

30. XI 44. mi. Kołofka

ŹRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE:
Okręg Pomorze, obr. Chojnice

Bielanowski
st. 355.

MB

Za współpracy z partyzantami.

wzrostające we wsi Konefka

30.XI 1944r.

- 3) Art. Bernard Sussny „Drog. wuelu opom
w par. Chojnickim 1934-45. Ziny ty
Chojnickie R. 1967. nr. IV. Hyd.
Chojnickie Tiew - Kulturalue.

Pomorie 5.21.2.8.

Pomorie

Grupa Pomorska
Chojnice

+ Ciemińska Mała

ur. 2 VI 1911.

+ wstrzelona 30. XI 1944 wiersi

Kiepska w g. Cerek.

+ wstrzelana 20. XI 1944 wiersi

Bolesława w g. Kiepskiego

1. Ciemińska Mała Ruch Oporu na Pomorzu Jeleńskim 1939-1945
m. n. k. w. 1972 str. 355.

2. Hr. Bernarda Kiepskiego. Ojciec ruchu oporu w pow. Chojnickim.
1939-1945, Zarys Chojnicki R. 1967. M. 21
wyd. Chojnickie Tow. Kulturalne

1. 2 507/1001 7 3 gmyt i on
 Ciopina ✓

+
 4 Cieminsha Marke 5

6 7

8 9 urada. 2. XI. 1911r. w Gorkach

10 11 Zreszt. 20. XI. 44 r.
 Rostrelaus 30. XI. 44 r.
 we wsi ^{Bielawy} Ciopina
 na Pomorze

12 Mater. W. Kuleszy. Ruch Oporu na Pomorze Ciopina
 Pomorze nr. 6/75 str. 26
 B. Szczytny, zeszyty Ciopinie 1967 5. 43
 Ciopina, Gryf Pomorski str. 86

Współpraca z ruchem oporu na Pomorzu.

Pomoc partyzantom.

20. X. 44. Arrestowana za udzielenie pomocy partyzan-
tom. Rozstrzelana 30. XI. 44. w wsi Bielaw(?)
pow. Chojnice.

Ciemińska Marta [ciech. 355]; AK: Gryf
wrodz. 2 VI 1911 v Chojnice

zob. kart. 20

zob. tablic "Pomoranie" w 6/75 str 26
" " "B. Sieroszy, Zarys Chojnicki 1967 s. 43
" " "R. Cichanowski, Gryf Pomorski str 66

Ciemniska Marta

Zamordowana wraz z całą rodziną, przez Niemców,
za współpracę z partyzantami

Zob. T. M-1183/1979, Jęmielna Drodzinińska, ul. III 13
Miej. Uroczyska

Bernard. Hysny

10

W ramach walki z ruchem partyzanckim
zamordowano w Białymostku pow. Cegorzec w dn. 20.11.1944
Człk rodziny Ciemińskich: Józefa, Franciszka, Marię
i syna Piotra ~~Ciemiński~~

Bern. Szeyny

11 ✓

W ramach walki z nielegalną partią samokadrową
w Bielance pow. Chojuro w dn. 20. II 1944r.
cała rodzina Ciemińskich: Józefa, Franciszka, Małgosi
i syna Piotra

Ciechanowski, Ruch Oporn. str. 355.
Cimminska Marta ur 2. V 1911r, aresztowana 20. X 1944r.
za wspolpracy z partyzantkami. Rozstrzelana 30. X 1944r.
we wsi Ronefna pow. Chojnice /431.543/.

pac. chojnicki

chojnice

13

†
1944 CIEMIŃSKA MARTA

rob. Stanczyk poległ w Mest. Walki... 5 66
ms. i Górkach na Pomorzu; na skutek demarkacji
20 XI 1944 acentonacja no. wyjątkowa z porządkami
z pac. chojnickim, rozstrzelana we wsi Kowiesko

Chojnice
14

Ciemniska Mała, ur. 2. VI 1941 r.,
arentowana 20. XI 1944 r. na wpałmarę
& partynantami: Kostmelona 30. XI 1946 r.
we wni Konefka, par. Chojnice

Ciethanowski str. 155

507/1004
5-81

na podst:

II rel. W Kuleszy

III wzm. w rel. Zi. Wł. Lewińskich 160 1900

V wzm. w Ruch oporu na Pom. Gdanińskim 1939-45. str. 355 (K. Ciechan)

wzm. B. Szareckiego "Zemsty chojnickie 1964 str. 43

wzm. w "Pomeranii" nr 6/75 str. 26.

K. Ciechanowski Gryf Pom. str. 66.

chojnicka
pow. Chojnice

TEREN PRACOWNIA
W KOMPJUTERZE u. 1992 R.
D. Szelecha

Chojnice

+ Ciemińska Marta
+ Ciemińska Franciszka

FUNDACJA

Archiwum Europejskiej Komisji Krajowej
ul. Piłsudskiego 37, p. 25, tel. 10-331
07-100 70 81 0

Nazwa względnie stempel Archiwum

Od dn. 1.03.2007
Franciszka Ciemińska
osobne zeska 18.

zeska osobna Ciemińska Maria i Franciszka ^{K 498} K-507
(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt.) Chojnice

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Anita Sambor	Udział duchowieństwa w działalności konspiracyjnej	26.02.1993r.
2	Eskenko	uposażenie wamie dokument.	10.05.2000
3	Kateryna Monciwiciu	Notatki komet k konspiracji w 1. 1939-1945, prace mgr	04.12.2003
4	E. Dybeł	Tom relacji	15. XII 2005r
5	Aune Kotuś	Kobiety w konspiracji pomorskiej 1939-1945 - p. magisterska	19.02.2007
6	Eskenko	uposażenie wamie i mater. dok.	1.03.2007
7	M. Rutkowska	p. mgr	14.06.2012r.
8			
9			

NDAP-8

Zam. 2298 WA/Pń - PZGK 21987/1/84 - 28.800

Ciemńska Marta

